

POSTANOWIENIE

19 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 19 grudnia 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa R. K.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.
o ustalenie, ewentualnie o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie VI Wydział Cywilny
z 21 kwietnia 2023 r., VI ACa 575/22,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**II. zasądza od Banku spółki akcyjnej w W. na rzecz R. K. 5 400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) kosztów postępowania kasacyjnego
z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia zobowiązanemu do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 21 kwietnia 2023r. Sąd Apelacyjny w Warszawie, w sprawie z powództwa R. K. przeciwko Bankowi S.A. w W. o ustalenie, ewentualnie o zapłatę na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z 17 czerwca 2021r., oddalił apelację (pkt I) oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania (pkt III).

Skarga kasacyjna została wniesiona przez stronę pozwaną. Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania strona pozwana wskazała, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne:

- 1) Czy postanowienia indeksacyjne zawierające odesłanie do wewnętrznych tabel kursowych banku, w których następowało określenie kursu waluty, mogą być uznane za sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interes kredytobiorcy, a tym samym mogą być uznane za postanowienia niedozwolone (abuzywne) w rozumieniu przepisu art. 385¹ §1 k.c., w sytuacji gdy kursy publikowane przez bank miały rynkowy charakter, a bank podlegał stałemu nadzorowi przez organy państwowe;
- 2) Czy nieustalenie przez Sąd dostępnymi lub wnioskowanymi środkami dowodowymi wysokości rzeczywistej szkody konsumenta może prowadzić do kategorycznego uznania postanowień dotyczących ustalania kursu za abuzywne, nawet pomimo ich nieprecyzyjnego brzmienia w tym zakresie w samej umowie, a w konsekwencji czy może prowadzić do uznania przez Sąd, że sam sposób ustalania kursów w Banku miał wpływ na jednoznaczne stwierdzenie, że w majątku konsumenta doszło do szkody per se w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. ergo czy precyzyjne scharakteryzowanie postanowień ustalania kursu w umowie kredytowej spełnia kryteria uznania je za dozwolone i wiążące dla konsumenta w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., a przez to nie prowadzi do ich oceny jako abuzywnych;
- 3) Czy po stwierdzeniu przez sąd powszechny, że klauzule określające kurs walutowy stosowany do określenia wysokości świadczenia stron w walucie krajowej (klauzule spreadu walutowego), zawarte w umowie kredytu indeksowanego kursem waluty obcej zawartej przez przedsiębiorcę z konsumentem, mają charakter niedozwolonych postanowień umownych w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., sąd krajowy, stosownie do zasady wyeliminowania warunku nieuczciwego oraz pozostawienia umowy w mocy w pozostałym zakresie, powinien uzupełnić stosunek prawny umowy kredytu treścią wynikającą z przepisów prawa krajowego

o charakterze dyspozytywnym, jeżeli operacja ta zrealizuje cel art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13 i przywróci rzeczywistą równowagę między stronami;

4) Czy po stwierdzeniu przez sąd powszechny, że klauzule określające kurs walutowy stosowany do określenia wysokości świadczenia stron w walucie krajowej (klauzule spreadu walutowego), zawarte w umowie kredytu indeksowanego kursem waluty obcej zawartej przez przedsiębiorcę z konsumentem, mają charakter niedozwolonych postanowień umownych w rozumieniu art. 385¹§ 1 k.c., sąd krajowy może uzupełnić stosunek prawny umowy kredytu treścią wynikającą z przepisów prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym, jeżeli operacja ta zrealizuje cel art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13 w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich i przywróci faktyczną równowagę między stronami;

Strona powodowa złożyła odpowiedź na skargę kasacyjną, w której wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Kluczowe znaczenie w kontekście oceny zasadności wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ma stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy

w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22. W orzeczeniu tym wyjaśniono m.in., że w razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego, odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów. Ponadto Sąd Najwyższy przesądził także, że w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

Sąd Najwyższy podziela w pełni powyższe stanowisko, pozostające zgodne z ugruntowanym w tym zakresie orzecznictwem krajowym i unijnym. Strona pozwana nie przedstawiła natomiast dostatecznych argumentów dla przyjęcia, że obecna linia orzecznicza powinna ulec zmianie. Zawarty w skardze kasacyjnej wniosek stanowi jedynie próbę narzucenia własnej oceny prawnej względem zagadnień omówionych w zaskarżonym wyroku, w dodatku wyraźnie sprzecznej z orzecznictwem TSUE dotyczącym dyrektywy 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. Urz. UE nr L 95 z 21 kwietnia 1993 r. s. 29, ze zm.), jak też z ukształtowanym na tej podstawie orzecznictwem Sądu Najwyższego. Wobec powyższego nie można przyjąć, że wskazane przez stronę pozwaną kwestie stanowią istotne zagadnienia prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1, 1¹ i 3, art. 99 k.p.c. w związku z § 2 pkt 7, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

[SOP]

[a.ł.]

